

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Diluuntur oppositiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

4. Est autem propria finis motio quoad affectum, & effectum motus finalis: nempe gaudij de conductencia medijs iam habiti possit, & appositus ad finem consequendum: siquidem ob finis qui vel ex nostri, vel ex alterius complacentia alterutri desiderati bonitatem, & motionem, non solum media, quæ nondum habemus neque appositæ sunt habere, & apponere desideramus sed de iam habitis & appositis gaudemus, ut de equo, vel gladio habitis ad præliandum de libris ad incumbendum literis. Inde verò constat quo sensu verum sit, quod Herize, & Docti Magistri ab ipso relati notabant. Nimirum Deum non amari à se ipso, ut medium propter creaturas, tanquam finem non solum ut causam amoris Dei in se propter ipsas (id enim æque de Deo ipso cuiusque bonitate admittendum est) sed etiam de amore sui, ut medijs propter creaturas amari ob motionem earum proprie finalem: solum enim verum haberi quoad affectum, & effectum primum circa medium ut ex-
plicuimus.

CERTAMEN III.

Diluuntur oppositiones.

1. Quod opponi poterat ex necessaria specificatione amoris divini sicuti, & creati ab eo, quod ad ipsum finaliter movet discimus quæst. 7. certam. 2. numero 8. vlt. Offensa ratione, ob quam in diuino amore specificatio à fine locum non habet. Ad primum dictio: Deum non solum amore amicitiae, & charitatis in ipsum amabile, sed etiam ex nostri complacentia, & concupiscentia amore ut bonus nobis est rite, recte, atque honeste amabilem esse ut constat ex Tridentino de iustitia sess. 6. c. 11. can. 3. Operari ob præmium æterni malum non esse sed bonum iuxta Psalm. 118. *Deum autem cor meum ad faciendum inquisitiones tuas propter remunerationem*, ac Moyses respexisse in remunerationem dicitur ad Hebr. 11. & Patres omnes ad ea loca, immò verò fidei, & spei virtutes, quæ tales ex nostri concupiscentia, & complacentia in nostram beatitudinem, & creatura aliæ tendunt, quin actuali affectu charitatis oporteat ad Deum honestas, & meriti gratias referri, videantur Vega undecimo in Trident. cap. 41. Bellarm. tom. 3. lib. 7. de iustitia, cap. 41. Torres 2. 2. disput. 61. dub. 2. igitur concupiscentia affectus non inde malus, aut inhonestus est, quod ex complacentia, & charitate Dei non fit, sed quod turpis, & inhonesti obiecti, vel secundum se, vel ex circumstantiis medijs, vel motibus, concupiscentia fit.

2. Ad secundum dictio ex dictis quæst. 7. certam. 2. numero 9. nullam esse deordinationem in eo, quod Deus vult ad nostram salutem (ut reuera est) amari à seipso, ut à nobis honestissime amatur. Fore autem si amaretur ob creaturas prælatiue amatas, ut scilicet ex amarentur, etiam ob eas amandas, & obtinendas amittendus esset Deus, ut in deordinatis peccantibus affectibus reperitur. Hic autem non ita evenit, siquidem hic Dei vltis saluti nostræ amor ob salutem nostram, & ex nostri complacentia inhonestus, & peccatum, quo solo Deus amittitur non est; immò verò valde honestus, & à nobis valde magne gratitudinis motuum, ex quo etiam ad charitatem ascendamus, & accendamus. In Deo autem est affectus honestus valde: creatorem complacere sibi in opere, & creatura sua, vellegit illi ex ea complacentia bonum. Instabis: rationem hanc probare possit Deum amare propter commoda naturalia suæ creaturæ ex complacentia huius: cum tamen in eis pure naturalibus commotis nulla possit honestas reperiri, ac proinde à Deo, cuius honestas amare non potest, sit amor esse nequit. Respondet Herize se solum de amore sui in Deo ob bonas loci Supernaturalia: verum, etiam in rebus ipsis seu honestis, quod etiam in donis supernaturalibus præterea contingit, est in eorum amore & largitione suis creaturis honestissimus Paternus affectus, pietatisque clarificat, est naturalia creaturis commoda
Christoph. de Ortega, de Deo Pno. Tomus II.

sint: sicuti, & in Parentibus alimenti, & filiis amor, & ministratio: quare nimis meticulosus respondet Herize solum propter bona Supernaturalia creaturæ amare se Deum posse: neque instantiæ facit satis.

3. Ad tertium responderetur etiam ex dictis in amore creato, verum absolute esse magis ac principalius amari, quod, ut finis movet ad amorem eo quod amatur ob ipsum, quia ad illud vtile, ac conducens: illud enim principalius specificatum amoris creati est, & cuius gratia totus ille amor subsistit, cuius suum cetera amorem debent: secus autem evenit, in amore diuino, qui à fine nullatenus, neque ab eius motione finali specificatur: quia nec bonitas increata propriam finem rationem habet: nec specificate bonitas creatura illum potest, ut diximus quæstione quinta: quare, etsi non ut proprie finem, tamen uti primatio obiecto motui à seipso Dei amor omnique amor adesse quate specificatur: unde, & primario, principaliusque, ac magis amatur, quam finis creaturæ, ob quam ut vtile ad illum amatur, etiam à seipso, Deus: cuius quidquid divini amoris, erga finem creatum est, quoad totam amoris erga ipsum formalitatem creatus etiam finis debet: sicuti quia amoris creati primum principalius obiectum & specificatum finis est, & principalius, & magis amatur, & cetera ipsi ut diximus suum amorem debent.

4. Opponitur quarto: Negari saltim nequit, quin amor Dei de seipso propter finalem perfectionem creaturatum imperfectior sit amore Dei de seipso sue complacentia sui ob motionem intentionalem, et non finalem proprie bonitatis sue: ergo admitti in Deo non debet. Negat consequentiā merito Herize antecedenti admissio: quia plerumque in Deo minus est generis sui metaphysice perfectæ, quam alia metaphysica prædicata diuina reperiuntur, ut voluntas, & intellectus, eorumque actus, quorum vnum alio generis esse perfectioris variè Scholastici censent, alij vnum, alij verò aliud præferentes: & dubio procul essentia metaphysice loquendo perfectior è genere suo attributo quovis, & personalitate est; immò ea sola est tota metaphysica Dei bonitas, & perfectio, & entitas tota, à qua formaliter identitatis physice iure diuina reliquæ entia, bona, & perfectæ adiectivæ metaphysice sunt ut vidimus controu. de Trinitate. disputatione 6. Satis ergo perfectionis diuinis attributis, & prædicatis apud omnes Theologos est, si cuique in genere suo nihil metaphysice, è propriis generis illius deficiat, etsi generis vnius, quam alterius maior sit, vel minor perfectio: id enim non dicit imperfectionem: quia excessus perfectionis alterius generis, qui huic deficit, ad hoc genus non spectat. Quod an in affectibus honestis, & moralium virtutum diuinarum locum habeat suo loco videbimus, nec non ex numero sequenti discipietur.

5. De antecedentis admissione Herize cum Doctis innominatis Recentioribus nostris his est maior: admittente illo; his verò illud negantibus: quia, inquit, etsi amor sui in Deo propter creaturas, ut finem, præcisè consideratus æque perfectus, atque amor Dei propter seipsum sit ex identitate hanc exuit minoritatis imperfectionem: sicuti, etsi cognitio Dei, sue obiecti alicuius in alio tanquam in medio abstractione de se sit, ac subinde abstractionis dicat imperfectionem: at, quia in Deo identitæ intuitiva est, Deique in seipso intuitio perfectissima absque imperfectione vlla in Deo admittitur. Herize impugnatur: Primò: quia doctrina hæc supponit minoritatem perfectionis è genere suo vnius attributi, quam alterius ab omnibus Theologis admissam, imperfectionem formaliter à nemine in Deo admissam, nec admittendam absolute importare. Secundò: quia deprehensa absolute imperfectione prædicati cuiusvis formalis à Deo est reiciendum, quin ex identitate cum alio prædicato diuino, quantumvis perfectissimo possit magis imperfectionem quam suam essentiam formalem exuere, atque in Deo admitti.

6. Hinc Dei vel sui ipsius, vel cuiusvis alterius obiecti in alio tanquam medio quantumvis cum visione intuitiva Dei de obiecto eodem identitatem reiecit: & quidem solutione, & ratione hac, imperfectissima de
E 2 lesq

sele prædicata quævis, siue in linea physica, siue mora: admitti in Deo possent: cum Dei perfectissimis in utroque genere prædicatis identificarentur: quare vt ad Deum cuiusque identitatem admittantur prædicata quævis, secundum essentiam, & formalitatem suam consideranda sunt, an imperfectionem de se se formaliter includant? si enim includant, reicienda erunt, neque admittenda ad Dei, diuinorumque identitatem. Alias frustra à Patribus, & Theologis ad eiusmodi admissionem, de prædicatis, de quibus, an admittenda in Deo sint, necne? disputatur, examinaretur: perfectiones simpliciter simplices, nullamque de se imperfectionem deuoluentes sint, necne? vt vel admittantur vel excludantur à diuinorum identitate: quare ni falsum esset, vt vidimus minoritatem perfectionis è genere suo amoris Dei de seipso propter creaturas, vt finem, imperfectionem claudere, negandum esset antecedens: quoniam vero falsum prorsus id est, erit antecedens admittendum & consequentia neganda, vt dicebamus numero quarto.

7. Dices tandem: Deus ob bonitatem suam comprehendit se, ac subinde sua omnia amat pro priori ad omnem creaturarum amorem: ergo omnimodo, quo amabilis est, & sua omnia amabilia sunt, se amat pro priori ad omnem creaturarum amorem: ergo nequit se amare propter creaturas, maxime vt finem, siue ob finalem eorum motionem ad sui ipsius amorem parat: quia ad amorem sui ob motionem finalem creaturarum oportet creaturas amari, immo in ea linea finalis motionis præamari, cum implicet esse, vel intelligi amorem alicuius propter aliud necdum amatum: quod argumentum, est minus efficaciter contra creaturarum amorem diuinum propter ipsas assertum à nobis quasi, certamine 2. etiam procedit: siquidem, cum amor Dei comprehendens sit, pro priori etiam Dei sunt, quarumque subinde amor ad formalem comprehensionem amoris sui spectat, omnimodo amantur: cum quo pugnat amari pro posteriori propter ipsas; alioqui omni modo quo amabiles sunt non amarentur pro priori, vt dicitur, oportetque, vt Dei amor comprehensiuus sit pro priori, quo se propter seipsum amat, vt supponitur.

8. Sed huic obiectioni tenentur omnes (etiam aduersarii) vtrique per illam impugnata conclusionem) satisfacere: siquidem quovisque creaturae sint, vt absolute existentes, non videntur formaliter, & exercite amari, si quid præstat obiectio. Nihil autem præstat: quia, cum intrinseca Dei bonitas, tum in ordine ad se, quæ est entitativa, & moralis, tum in ordine (nostro modo concipiendi) ad alia, quæ est utilitatis, & conducen-
tiae ad creaturas: ab illis tamen re ipsa absoluta, adequatum motuum specificatum diuini amoris, vt diximus, sit pro priori illo, quo ob suam bonitatem seipsum, & propter seipsum diligit Deus omni amor formalis, & quoad substantiam, & modum amabilem omnium esse intelligitur; quin accessu obiecti extrinseci, siue pure terminatiui, siue quoquo modo motui pro posteriori aliquid formalis amoris erga, vel propter extrinsecum Deo obiectum aliud accretat: quare pro illo priori omni amoris, & Dei, & amabilem aliorum quoad substantiam, & modum formalis: quare & comprehensiuus amor est, quin obiecta alia siue pure terminatiua, siue etiam motiua accesserint: quod in amore creato non contingit: è cuius, quoad hoc ignorato discrimine, & obiecto præsens, & alia, ex eius inter vtrumque amorem discriminis obseruatione, superius dissecta speciem difficultatis plurimum mentibus ingerunt.

DISPUTATIO III.

De diuine voluntatis, atque eius
actuum libertate erga creata obiecta,
eiusque magnitudine, & constitu-
tione.

DIFFICILLIMAM Theologia totius
disputationem magna sui parte aggredi-
mur: in ea quippe de libertate diuinorum
volitionum, & affectuum Catholica veritas
statuenda primum est: id quod adeo
exiguit difficultatis secundum se est, vt
supponi potius, quam disputari à Catholicis Doctores
posset, vt de facto ab eorum nonnullis sine disputatione
supponitur. A nobis autem exacta disputatione sta-
tuetur, ne dogmatis huius Catholici (sicut nec cæte-
rorum quæ in Theologicis aliis controuersis occurrunt)
fundamenta Theologica ignorentur. Secundo de liber-
tatis volitionum diuinorum constitutio in Dei arcibus
abstrusissimum, (& ex quo, vel maxime dogmatica ca-
rum libertas impetitur) quoad fieri pro nostro hoc via
statu, & capto poterit, disputabitur. Tertio vno liber-
tatis genere, contrarietatisque, an etiam contradictionis vel
neutra diuine volitiones possint gaudere: Quarto de qui-
buslibet obiectis libera volitio à Deo concipi possit: si
enim erga nullam concipi adeo libera volitio valeret
libertas volitionis diuine esset absolute impossibilis.

QVÆSTIO I.

Siue diuine voluntati, & volitioni
absolute libertas?

Triusque, & potentia volitua, & volitionis li-
bertatem eidem quaestioni, & examini subiiciamus:
quia eadem potentia libertate vtrumque liberum absolute
est, cum ponitur à potentia actus: siquidem indiffe-
rentia potentia ad actum eiusque oppositum, vel omni-
nem potentia libera formaliter & in actu primo est: e-
demque potentia in actu primo indifferentia ad alteru-
trum, cum alterum ab ipsa, qua indifferentia ad illud
eiusque oppositum, procedit, liberum per putam ex-
trinsecam denominationem absolute dicitur, & est;
illud autem absolute tituli quaestioni supra volitionem
non cadit, & appellat, sed supra liberum: appellat
quippe supra volitionem, hunc reddere posset scilicet:
an Dei volitio absolute talis libera sit? quasi, non li-
bera, Dei volitio absolute (vt æquiuocari legens pos-
set) non foret: quod citra dubium falsum est: cum
Dei erga seipsum volitio, quæ absolute libera non est
sed prorsus necessaria per omnes, volitio tamen Dei
absolute sit; immo & omnivolitio, vt sæpe diximus
& dicemus; cadens verò illud absolute supra liberum
extra æquiuocationis periculum, an Dei volitioni abso-
lute tali circa obiectum aliquod libertas absolute talis
possit subesse? explorato significat.

CERTAMEN I.

1. **C**ontra Dei, ac subinde diuine voluntatis, &
volitionis libertatem errauit quandoque Aristo-
teles veterum fere omnium & Recentiorum iudicio, quo-
rum longum syllabum texi noster Ruiz de Montoya
67.